

Ekologia w wielkim mieście

POLSKI KLUB EKOLOGICZNY KOŁO MIEJSKIE W GLIWICACH

numer 2/2015

Najazd na Ciężkowice

Aleksandra Józewicz

Uspokajamy, nic złego, nikomu się nie stało, a wręcz przeciwnie - uśmiechów, radości i zadowolenia nie brakuje. Mowa o przyjazdach uczniów szkół podstawowych z terenu trzech województw - śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego do Ciężkowic. Wycieczki organizowane w ramach projektu pt. *Unikalne walory Doliny Rzeki Białej wartością społeczną i ekonomiczną regionu*, zaczęły się w kwietniu i potrwać do końca września. Z tej niecodziennej formy lekcji przyrody skorzysta ponad 3500 uczniów. W programie wycieczki przewidziano zwiedzanie Skamieniałego Miasta z przewodnikiem oraz wizytę w Muzeum Przyrodniczym w Ciężkowicach, gdzie na uczniów i nauczycieli czekają nie lada atrakcje - oprócz bogatej kolekcji gatunków roślin i zwierząt występujących na tych terenach, również interaktywna wódz pod-

wodna - batyskaf o wdzięcznej nazwie Piekelnica, prezentacja Trójwymiarowa Rzeka i gra wielkoplanszowa - Skarby Rzeki. W podróż batyskafem zabiera dzieci kapitan łodzi, z którym poznają z bliska rzekę. Dzięki podwodnym zdjęciom, uczestnicy mają okazję zobaczyć z bliska florę i faunę rzeki, oprawa całego spektaklu też jest niesamowita, ale nie będziemy zdradzać wszystkich szczegółów - najlepiej przyjechać do Ciężkowic i przekonać się samemu. Podobnie rzecz ma się z prezentacją 3 D - tutaj wykorzystując możliwości komputerowe oraz specjalne okulary, będąc w sali, można poczuć się, jakbyśmy byli tuż obok niesamowitych zwierząt - ptaków, ssaków, płazów i ryb.

Niektóre z nich są tak rzadko spotykane, że raczej nie mielibyśmy szczęścia spotkać ich, spacerując nad Białą. Nie dziwi więc fakt, że tereny te zostały objęte europejskim programem Natura

W tym numerze:

Najazd na Ciężkowice 1-2

Problem odpadów wciąż aktualny 3-4

Nigeryjscy rolnicy w regionie Taraba 5-6

Zaproszenie do konkursu 7

fot. zasoby CKiP Ciężkowice

Ekologia w wielkim mieście

2000 - tzw. dyrektywą ptasią i siedliskową (pisałmy o tym w poprzednim numerze Biuletynu). Dzięki przygotowanym w ramach projektu narzędziom edukacyjnym, odwiedzają

cy Muzeum goście, mogą przekonać się sami, że obszar ten jest wyjątkowo cenny. Uczniowie i nauczyciele, którzy wzięli udział w projekcie już są o tym przekonani. Po prezentacji Muzeum przyszedł czas na relaks. Przed budynkiem znajduje się gra terenowa - Skarby Rzeki. I tu przy okazji zabawy uczniowie utrwalają wiedzę zdobytą podczas wizyty w Muzeum. Wygry-

gra zaopatrzona jest we wszystkie niezbędne informacje, które można uzupełniać na bieżąco. W programie przewidziano również pieczenie kiełbasek, aby uczniowie mogli uzupełnić zapasy energii. Do naszej organizacji napływają relacje samych uczestników wycieczek, z których wynika, że była to dla nich niezwykle ciekawa przygoda. Wspomnienia z wycieczek wraz ze zdjęciami można obejrzeć na <https://www.facebook.com/UnikalneWaloryDolinyRzekiBialej>

wa najczęściej ta osoba, która zapamiętała najwięcej z opowieści, ale inni też mają szansę, bo

fot. zasoby CKiP Ciężkowice oraz przekazane przez szkoły

Problem odpadów wciąż aktualny

Karolina Chomacka

Rosnąca stale produkcja odpadów staje się coraz większym i poważniejszym problemem w ochronie środowiska. W Polsce od kilkunastu lat obserwuje się zwiększone zainteresowanie gospodarką odpadami, nie tylko w zakresie rozwoju technologii umożliwiających zmniejszenie ich ilości, ale również w działaniach mających na celu ich unieszkodliwienie i niejednokrotnie ponowne gospodarcze wykorzystanie.

Z danych GUS wynika, że jeden mieszkaniec naszego kraju produkuje ok. 293kg/rok (dane z 2013 r.). Szacuje się jednak, że wartość ta może być zaniżona i w rzeczywistości wynosić nawet 400-420kg/mieszkańca/rok. Tak duże rozbieżności wynikać mogą przede wszystkim z niejednoznacznego obliczania masy odpadów komunalnych w gminach. W związku z brakiem ujednoliconego sposobu przedstawiania danych w raportach rocznych, niejednokrotnie w skład odpadów komunalnych niewliczane są odpady budowlane oraz zielone, których obecność znacznie zwiększa roczną masę wyprodukowanych odpadów. W związku z tym konieczne jest pojawienie się

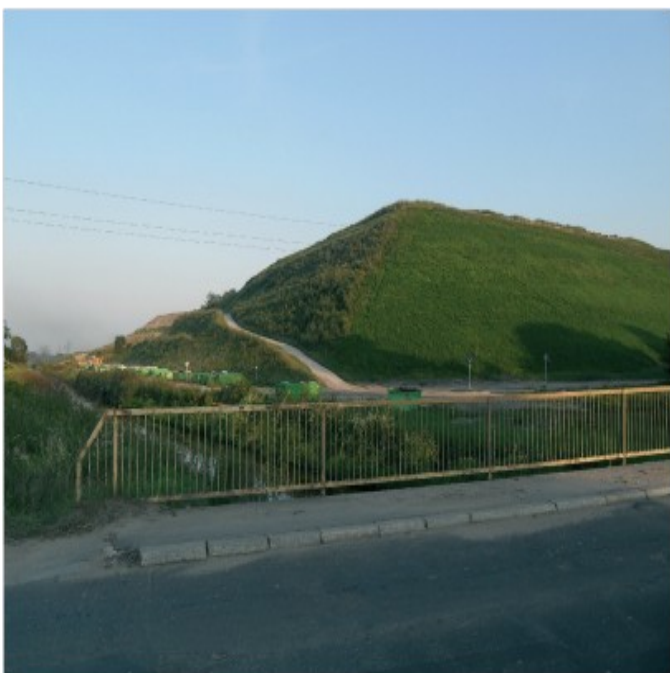
odpowiednio sprecyzowanego prawodawstwa w tym zakresie, ale i wzrost świadomości społeczeństwa. W związku z potrzebą wymiany poglądów, dyskusji na temat polityki i stosowanych dobrych praktyk w zakresie gospodarowania odpadami, w dniach 25-26 maja w siedzibie Polskiego Klubu Ekologicznego w Gliwicach odbyły się warsztaty w ramach projektu „Proste i inteligentne strategie redukcji odpadów dla gmin wyszehradzkich” („Simple and smart waste reduction strategies for Visegrad municipalities”) dofinansowanego przez Visegrad Fund,

fot. A. Józewicz, spotkanie projektowe

w których udział wzięli przedstawiciele organizacji pozarządowych z Czech, Słowacji, Węgier i Polski.

W trakcie spotkania przedstawiono jak różny jest stopień dostosowania infrastruktury gospodarki odpadami, a także odmienny sposób interpretacji przepisów unijnych, np. art. 6, który mówi o składowaniu odpadów, które zostały poddane obróbce, nie precyzuje jednak samego procesu obróbki, problemem jest też definicja czym są odpady komunalne – czy są to wyłącznie odpady

By Krzysztof Dudzik (User:ToSter) (Own work) [GFDL (<http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html>)] via Wikimedia Commons

pochodzące z gospodarstw domowych, czy obejmują także podobne wytwarzane w sektorze handlu. Są to kwestie dość istotne w związku z zobowiązaniem się każdego państwa UE do osiągnięcia określonych wskaźników recyklingu odpadów. W Polsce stosunkowa większość gmin realizuje z pełną odpowiedzialnością wytyczne postawione przez Unię Europejską. Niestety nadal są i takie, które wolą zapłacić umowną karę, której wartość jest stosunkowo niższa od kosztów wynikających z dostosowanie infrastruktury odpadowej. Dlatego też bardzo ważna jest kwestia

Antyprzykład segregacji odpadów,
fot. A. Józewicz

zmiany polityki samorządów w zakresie gospodarki odpadami. Warto tutaj rozważyć zastosowanie instrumentów ekonomicznych, które przyczyniają się do przekierowywania odpadów ze składowisk w stronę ponownego wykorzystywania surowców, odzysku i kompostowania. Ponadto wprowadzenie dodatkowych korzyści (tzw. zachęt) dla społeczeństwa, przyczyni się do efektywnego rozruchu i utrwalenia udziału w programach odzysku. Należy jednak pamiętać, że instrumenty ekonomiczne służą tylko wspieraniu pewnych działań, które rozpocząć należy od edukacji i zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarki odpadami.

Nigeryjscy rolnicy w regionie Taraba odmawiają oddania swojej ziemi pod intensywną produkcję ryżu

Maria Staniszevska

foto: <http://www.eraction.org/component/content/article/547>

Rolnicy w północno-wschodniej Nigerii w regionie Taraba byli zmuszani do oddania swoich ziem uprawnych będących ich własnością od pokoleń, aby zrobić miejsce dla amerykańskiej firmy Dominion Farms pod uprawę 30 000 ha plantacji ryżu. Projekt farmy Dominion stanowi część uzgodnień krajów G8 w ramach nowego Sojuszu dla Bezpieczeństwa Żywnościowego i Odżywiania w Afryce i agendy rządu nigeryjskiego - Transformacji Rolnej, których

intencją jest zwiększenie bezpieczeństwa żywności i źródeł utrzymania rolników w Nigerii.

Nowy raport, przygotowany przez organizacje pozarządowe pokazuje, że projekt Dominion Farms przynosi odwrotny efekt do oczekiwanego. Raport został przygotowany przez dwie nigeryjskie organizacje pozarządowe, Environmental Rights Action (ERA) / Przyjaciele Ziemi Nigerii (FOEN) i Centrum Edukacji Ekologicznej i Rozwoju (CEED), przy wsparciu Global Justice Now i GRAIN. Jest on oparty na badaniach terenowych i wywiadach przeprowadzonych z lokalnymi rolnikami, liderami społecznymi i urzędnikami państwowymi. Raport pokazuje, że ziemie przewidziane dla Dominion Farms są częścią publicznego systemu nawadniania, który zaspakaja potrzeby żywnościowe tysięcy rodzin. Projekt Dominion Farms nie był konsultowany z miejscową ludnością i choć firma już zaczęła zajmować ich ziemie, dalej nic nie wiedzą o planach dotyczących odszkodowań lub przesiedlenia. Dominion Farms jest zaangażowany w podobny projekt, gdzie są przejmowane grunty pod pola ryżowe w Kenii. Projekt również wygenerował konflikt z lokalnymi społecznościami.

"Słyszymy tylko, że ziemie naszego kraju są zabrane i będą rozdawane. Nikt z nami nic nie konsultował", mówi Rebecca Sule, jedna z poszkodowanych rolniczek ze Wspólnoty Gassol w Taraba państwa. "W trosce o przyszłość i naszych dzieci, prosimy władze rządowe aby trzymały Dominion Farms z dala od naszej ziemi." "Nasze ziemie są bardzo bogate i dobre. Uprawiamy tu

Ekologia w wielkim mieście

---

wiele roślin, tutaj, hodujemy ryby i kozy, owce i bydło," mówi Mallam Danladi K Diallo, inny lokalny rolnik z Gassol. "Teraz ludzie z Dominion Farms przybyli ze swoimi maszynami, kazali nam ograniczyć prace rolne, a nawet opuścić nasze ziemie, aby całą tę ziemię całkowicie poświęcić dla projektu Dominion Farms."

Dlatego tutejsi ludzie - rolnicy są zjednoczeni w opozycji do Projektu Dominion Farms. Chcą swoje ziemie z powrotem tak, aby mogły nadal produkować żywność dla ich rodzin i ludzi z Nigerii. Co to jest Dominion Farms?

Dominion Farms Limited jest spółką zarejestrowaną w Kenii, z siedzibą w Oklahoma, USA, której większościowym właścicielem jest amerykańsko-kanadyjski biznesmen Calvin Burgess jako część "Dominion Group of Companies". Firma działa w sposób kontrowersyjny tworząc plantacje ryżu na terenie bagna Yala w Kenii. Spowodowała utratę ziem przez miejscowych rolników i tym samym odcięcie ich od źródeł utrzymania, co w plynęło negatywnie na całą społeczność. Działania Dominion Farms w Nigerii i Taraba są stosunkowo nowe. W 2012 roku, firma rozpoczęła proces stworzenia dużej farmy pod uprawę ryżu w północnej Nigerii w stanie Taraba. Spółka podpisała list intencyjny z Federalnym Rządem Nigerii reprezentowanym przez Federalne Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (FMARD) i Stanem Taraba. Projekt Dominion Farms w Taraba jest częścią umowy o współpracy państw z G8 w ramach Sojuszu dla Bezpieczeństwa Żywnościowego i Odżywiania w Afryce. Pomoc obejmuje 40.000.000 dolarów inwestycji na "uprawę i przetwarzanie ryżu z 30.000 ha " 3000 ha to główna część gospodarstwa będącego własnością Dominion Farms, gdzie

przewidziana jest budowa młyna i szkolenie młodzieży. Pomimo retoryki Sojuszu dla Bezpieczeństwa Żywnościowego i Odżywiania państw G8, inwestycja spowodowała odebranie ziemi lokalnym rolnikom i tym samym zmniejszenie ich możliwości do wyżywienia swoich rodzin i lokalnej społeczności.

Powyżej przedstawione fakty po raz kolejny udowadniają, że wprowadzanie na siłę olbrzymich monokultur rolnictwa przemysłowego nikomu nie służy, a na pewno nie drobnym rolnikom biednego afrykańskiego kraju. Nie zapewnia również bezpieczeństwa żywnościowego lokalnej społeczności, niszczy lokalne społeczeństwo. Na projekt ten przewidziano ogromne pieniądze, z których część tylko mogłaby pomóc lokalnym rolnikom w rozwinięciu ich upraw i zapewnieniu godnego życia ich rodzin. A tak został zapewniony zysk dla jednej ze spółek bogatych krajów G8, a byli już rolnicy zasiedlą slumsy w Nairobi i Abudży.

Źródło:

<http://www.eraction.org/component/content/article/547>

<http://stopimpunitynigeria.org/>

Projekt dofinansowany ze środków UE

Kampania „Finansowanie zrównoważonej przyszłości” *Financing sustainable future* jest dofinansowana ze środków Unii Europejskiej. Za treść artykułu odpowiedzialny jest Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach. Poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej

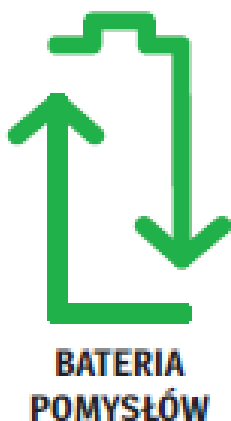
Drodzy Nauczyciele i Uczniowie!

Zapraszamy do udziału w konkursie **Bateria pomysłów**

**do wygrania fantastyczne nagrody dla
uczestników i szkoły.**

**Konkurs rusza od września, ale już teraz można zgłosić
swoją udział!**

**Szczegóły i karta zgłoszenia znajdują się na stronie:
www.pkegliwice.pl**

Patronat Honorowy

Projekt Bateria pomysłów. Konkurs na najlepszą kampanię edukacyjną dotyczącą właściwego postępowania z bateriami skierowaną do rówieśników został objęty Honorowym Patronatem przez Ministra Środowiska i Ministra Edukacji Narodowej.

Projekt jest dofinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Projekt wspierany przez

POLSKI KLUB EKOLOGICZNY KOŁO MIEJSKIE W GLIWICACH

Uznając prawo każdej osoby ludzkiej do życia w czystym i zdrowym środowisku za jedną z podstaw godnego życia oraz stojąc na stanowisku pełnego poszanowania integralności natury i zachodzących w niej zjawisk, Klub wyznacza sobie misję ratowania i poprawy stanu środowiska, ochrony **p r z y r o d y o r a z ż y c i a**

Cele działania Klubu są następujące:

- *uznanie zrównoważonego rozwoju jako podstawy polityki społeczno-gospodarczej państwa,*
- *ochrona środowiska, w tym ekologia rozumiana jako ochrona zwierząt, roślin i ochrona całego dziedzictwa przyrodniczego,*
- *ochrona krajobrazu naturalnego i dziedzictwa kulturowego,*
- *kształtowanie w społeczeństwie świadomości, że jakość życia zależy od racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi i zachowania równowagi między środowiskiem a rozwojem cywilizacji,*
- *powszechna edukacja ekologiczna.*

Redakcja: Aleksandra Józewicz **Polski Klub Ekologiczny Koło Miejskie w Gliwicach** ul. Ziemowita 1 III piętro skr. poczt. 489 44-100 Gliwice
www.pkegliwice.pl ; Faks: 32 231 85 91 E-mail: biuro@pkegliwice.pl

www.pkegliwice.pl